

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem

Verschijnt 10 maal per jaar. Eerste jaargang nr. 4 Roosdaal, mei 2013

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en
Strijtem

Secretariaat en
verantwoordelijke
uitgever:

Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer:

Jan De Mont, A. Coomans
eindredactie:
Walter Evenepoel

Iedere auteur is
verantwoordelijk voor
haar/zijn bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een
eenvoudig bericht te
sturen naar
rausa@skynet.be. Het
tijdschrift is ook in
gedrukte versie
beschikbaar, maar dan
kost een jaarabonnement
€ 20- te storten op
BE 97 8601 1557 2549

©

Zonder voorafgaande
toestemming van Erfgoed Rausa
mag niets uit deze uitgave
worden verveelvoudigd en/of
openbaar worden gemaakt door
middel van druk, fotokopie of
op welke andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Rausa verschijnt tien maal per jaar:

Februari, maart, mei, juni, augustus, oktober, november
en december in digitale versie. In april wordt Rausa als
gedrukte monografie uitgegeven ter gelegenheid van de
Erfgoeddag, in september ter gelegenheid van de Open
Monumentendag.

De digitale nummers zijn gratis. Wie een gedrukte versie
wil kan die aanvragen tegen twee euro per nummer
(exclusief portkosten).

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil
bezorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag
inleveren een maand voor de datum van verschijnen.
Redactieadres: Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 054 32 33 64

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	om te beginnen...
Blz. 3	Passie voor een vaan
Blz. 4	Rausa van binnen
Blz. 5	Achteromblik
Blz. 6	Rausa actief
Blz. 7	Vivan de bees
Blz. 9	Klap van hier
Blz. 10	Geschiedenis van de aardbeiteelt
Blz. 12	Voor de archieven van morgen
Blz. 13	Uitsmijter:

Foto voorpagina:

Oude prentkaart, Uitgeverij Wwe. Couck, Pamel
Commentaar over de foto door Jan De Mont op
blz.13

Neen, beste vrienden, we worden niet overvallen door een opwellende supernationalistische reflex, wij gaan niet in zwijm vallen voor een lap textiel die deze of gene landstreek symboliseert. Neen, ik probeer schrijfsgewijs te begrijpen vanwaar de opwinding kwam, die zich van mij meester maakte toen Herman Van Herreweghen me enkele weken geleden vroeg of we iets konden doen met de 'vlag van de Doempers'. Hij troonde me mee naar een schuurtje waar in een hoek het vaandel stond van de 'de ware vrienden' een muziekmaatschappij, gesticht in 1873 en muzikaal uithangbord van de politieke partij van 'de benedenkant' van Pamel. Had daar op die plek Claudia Schiffer of Penelope Cruz gestaan, ik denk dat ik minder geëmotioneerd zou geweest zijn. Hier stond plots voor mij, tastbaar, het vaandel waarachter onze voorvaders zijn opgestapt in processies of bij optochten voor een klinkende verkiezingsoverwinning. Ik streelde over het half vergane fluweel als was het de kostbare mantel van een onbereikbaar idool. Ik dacht nog even, "Kerel toch, verman je, dit is een uitgerafeld oud stuk vod met afbladderende letters en doffe gouddraad, vezels die zich in een laatste inspanning nog even vasthouden aan elkaar en morgen misschien als een ondefinieerbaar hoopje stof op de grond liggen." Maar het was een vergeefse poging, alle ratio verdween bij het aanschouwen van dit relikwie. Ik merkte die opwinding eerder ook al bij de vrienden van Rausa terwijl ze stoffige dossiers in de kelders van het gemeentehuis onderzochten in een poging om wat lijn te krijgen in de bergketen van oude documenten. Hoe ernstige, wijze mannen en vrouwen plots met een bijna kinderlijke kreet van blijdschap de anderen bij zich roepen om het document uit de achttiende eeuw te aanschouwen waarop hun betovergrootvader vermeld staat als loteling.

Waarom zouden wij ons schamen over deze onschuldige passie? Het is de drijfveer van al die mensen die hun tijd en hun hersenen ter beschikking stellen van het erfgoed. In Rausa nr. 4 zul je nog meer kunnen lezen over toevallige vondsten. Al zullen we het deze keer ook niet altijd in een heel ver verleden gaan zoeken. Met de Dag van de Aardbei in het verschiep richten we onze blik ook even naar de grond en brengen we een saluut aan de meest typische vrucht van onze bodem. Laat het een aanzet zijn om hier later nog dieper op in te gaan en te zien welke lading deze vlag misschien nog dekt. (WE)

Erfgoed Rausa wordt een vzw

Inderdaad, de algemene vergadering van Erfgoed Rausa keurde op 8 april de vzw- statuten goed. Het is nog even wachten op het verschijnen in het staatsblad. Maar we kunnen nu al rustig stellen dat we het voornemen dat in een van onze eerste vergaderingen werd vooropgesteld ruim binnen de termijn hebben ingelost. Wie de statuten graag eens doorneemt hoeft ons enkel een mailtje te sturen en wij flitsen de artikels meteen door.

De algemene vergadering
Op de statutaire vergadering werd ook de lijst vastgelegd met de namen van de leden van de **Algemene Vergadering**. Dit zijn de mensen die Erfgoed Rausa de komende jaren in het goede vaarwater zullen houden:

Jan Asselman, Francis Badts, Christiane Bert, Bart Caulier, Paul Daem, Emmanuel de Bethune, Jan De Boitselier, Hubert De Bolle, Jan De Mont, Karel De Pever, Chris Deroo, Dirk Evenepoel, Raymond Evenepoel, Walter Evenepoel, Wendy Godaert, Kristien Hemeryckx, Jos Huwaert, Florent Kestens, Gertjan Leenders, Vera Timmermans, Luc Van Cauwelaert, Frans Vanderscheuren, Linda Van Huylenbroeck, Jozef Van Langenhove, Flor Van Nuffel, Rik Van Nuffel, Karen Van Schuerbeeck en Maria Vierendeels.

De algemene vergadering stelde de volgende mensen aan voor de **raad van bestuur**: Hubert De Bolle, Karel De Pever, Dirk Evenepoel (penningmeester), Walter Evenepoel (secretaris), Kristien Hemeryckx, Gertjan Leenders,

Luc Van Cauwelaert (voorzitter), Linda Van Huylenbroeck en Jozef Van Langenhove.

Een andere belangrijk punt is de toewijzing van een definitief **erfgoedlokaal**.

Het gemeentebestuur van Roosdaal en het AGB dat het Koetshuis bestuurt zijn overeengekomen dat Erfgoed Rausa vanaf juli 2013 zijn intrek mag nemen in de stemmige kelder van het Koetshuis. Begin juli wordt begonnen met de inrichting van de Erfgoedkelder.

Naast de belangrijke algemene vergadering van 8 april, gonsde het in Erfgoed Rausa van de activiteiten. Een overzicht...

19 maart

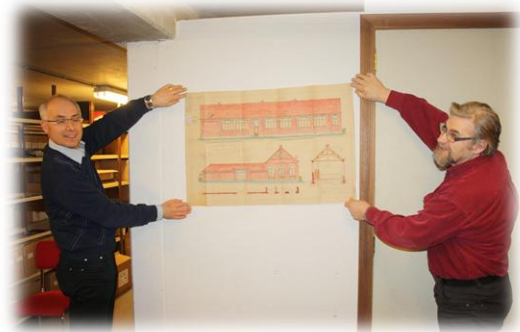
In samenwerking met het Davidsfonds organiseerde Rausa de Nacht van de Geschiedenis. Het werd een onvervalste voltreffer! De polyvalente zaal van het Koetshuis was te klein. De afwezigen hadden dit keer misschien toch wel een beetje gelijk want ze zouden er gewoon niet meer bij gekund hebben. Ze hebben wel de meeslepende en ongemeen boeiende causerie van professor Alex Vanneste gemist.

6 april, 4 mei

Wij hopen dat het een traditie zal worden. Voorlopig is voor onze opendeurdag op de eerste zaterdag van de maand nog niet meteen een volkstoeloop op gang gekomen. Dat maakt het voor de mensen die wel komen wel comfortabel om rustig in de boeken te neuzen of op ontdekkingstocht te gaan op onze erfgoedcomputers.

4 april, 7 mei

De werkgroep 'gemeentelijk archief' blijft naarstig verder werken. Het is een werk van lange adem, maar er komt schot in de zaak. Hoed af voor de dapperen die zich een ganse namiddag opsluiten in de kelders van het gemeentehuis om daar stoffige dossiers te rangschikken en te ordenen. Maar af en toe zijn er merkwaardige vondsten en dat geeft een mens weer goede moed...

Bart en Jef met een prachtig plan van de oude school in Poelk

8 april

Over de Algemene Vergadering hadden we het al op blz. 3. Wie graag het volledige verslag eens inkijkt krijgt het op eenvoudige vraag toegestuurd.

21 april

De erfgoeddag 2013 was er eentje om in te lijsten. Erfgoed Rausa bood de bezoekers een gevarieerde namiddag aan met als hoogtepunt de voorstelling 'dichter bij de tijd'. De monografie die Luc Van Cauwelaert samenstelde werd als een mooi souvenir aangeboden.

19 mei:

Erfgoed Rausa kreeg een uitnodiging om op de **Dag van de Aardbei** onze werking voor te stellen en meteen wat erfgoedweetjes in onze stand op te hangen. Wij hopen dat onze leden ons een bezoekje komen brengen en wie weet heeft er hier of daar iemand wat interessante zaken aan te bieden.

Verder in dit nummer komt 'de bees' uitgebreid aan bod. Tot volgende zondag?

Nu al noteren:

1 juni:

opendeur in het erfgoedlokaal, oud gemeentehuis Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, 9:30 tot 12 uur.

3 augustus:

opendeur in de nieuwe **Erfgoedkelder**, Koetshuis Strijtem, met de overhandiging van familiearchieven door de vrienden van de Heemkundige Kring uit Liedekerke (10 uur).

3 september:

Algemene Vergadering

8 september:

Open Monumentendag

De Sint Gorikskerk en het huis van gewezen burgemeester Van Cauwelaert staan in de focus!

Donderdag 30 mei om 20 uur:

Een adellijk bastion?

Lezing over adellijke vertegenwoordiging in de Belgische diplomatie, 1840-1940
door historicus

Gertjan Leenders

Polyvalente zaal van
GC Het Koetshuis.

5 okt., 2 nov., 7 dec.:

opendeur (Koetshuis)

17 oktober:

het Brabants trekpaard,

spreekbeurt door Jan De Boitselier

18 december:

Over molens en molenaars

historische en muzikale wandeling langs de verdwenen molens van Roosdaal en omgeving

Spreekers: Jan Delcour en Flor Van Nuffel

Volgende zondag is het weer zover: op 19 mei zwaaien de poorten van de provinciale proeftuin in Pamel weer open voor de Dag van de Aardbei. Voor menig bewoner van deze gemeente (en het Pajottenland) een feestdag...

Hadden de vroede vaders van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, Strijtem en Pamel hun nieuwe fusiegemeente 'Bezendaal' gedoopt, dan hadden ze ongetwijfeld een hoop miserie vermeden. Dat zou nogal eens een passende naam zijn geweest! Zowat iedereen kweekte hier immers *beez'n*. Of je nu postbode was of treinconducteur, schoolmeester of timmerman, het lapje grond achter de woning zorgde elke zomer voor een flinke aanvulling bij het vaak karige maandloon. Wie een vruchtbaar perceel in de buurt van zijn woning had liggen, schoffelde in zijn schaarse vrije tijd tussen de jonge planten, beschermde ze met stro, deed novenen en richtte smeebeden tot de weergoden om tijdens die enkele weken in mei en juni de kostbare rode vruchten zorgvuldig van de stengel te pitsen en ze als een boreling behoedzaam in de conische bakjes te deponeren. Ze waren met velen, die een groot aandeel van hun verlofdagen spendeerden aan de aardbeipluk. Kinderen, burens en verwanten werden ingeschakeld om net na zonsopgang de rug te krommen en met spoed de korven te vullen. Kinderen moesten zich niet te veel roeren in die periode! Tevreden zijn met de boterham en de pot confituur die moeder, voor ze vertrok naar het bezenveld, in allerijl op tafel had gezet. Het was hen ook geraden niet te lang onder de wol te blijven liggen, maar vóór schooltijd ook snel nog enkele mandjes te plukken, of om te helpen de aangeleverde oogst naar het schuurtje te brengen. Daar was één van de ouders al in de weer om 'in te rapen'. Twee schragen met een oude deur en een deken, daarop werden de aardbeien behoedzaam uitgespreid en vakkundig gesorteerd.

Een stapel houten bakken stond te wachten, een wit papier op de bodem. Daarop kwamen de gewone, goed gevormde exemplaren. De mooiste en dikste werden als juwelen bovenop gelegd. De kleine of amorfe bessen werden wat minder respectvol in een mand gelegd om als vieruurtje met een boterham te worden geconsumeerd. Wie goed had meegewerkt mocht na schooltijd aardbeien doppen in een bordje suiker. Er bestond niets lekkerder in het ondermaanse! Wat dan nog overbleef zou 's avonds verwerkt worden tot confituur, zodat ook in putje winter de aardbei nog voor culinair genot kon zorgen. Tegen de middag werd de oogst opgehaald door handelaars of trok men zelf met stootkar of 'kijker' naar de markt aan de Belle om zijn oogst te slijten. Mocht er eens iemand een poging doen om te achterhalen hoeveel jongelui hier hebben kunnen studeren dankzij het bezengeld van hun nederige ouders, we zouden er ongetwijfeld van staan kijken. De aardbei (en in uitbreiding ook de framboos, de kruisbes en trosbes) is voor onze kontreien al een kleine eeuw een belangrijke factor, zeg maar een uniek stuk erfgoed. Iemand zou er eens een standbeeld moeten voor maken! Het kleinfruit zorgde overigens nog voor andere economische zegeningen. De horeca in de buurt van de markt aan 't *Schoon Verbond* kon in de glorie dagen nauwelijks de klandizie bedienen. De amateur timmerlui die met wat goedkope plankjes duizenden bakken in elkaar timmerden hebben ook een aardige cent kunnen opzij zetten.

Het We zijn er niet zeker van, maar het vermoeden is waarschijnlijk niet ongegrond dat ook de dokters een graantje meepikten. Wie al eens een paar weken met gekromde rug het rode goud heeft geoogst, weet dat na de bezentijd de rug de pijnlijke gevolgen ondervond van het zware labeurwerk. Maar het was natuurlijk ook niet al kommer en kwel. Eind jaren zestig had een uitgeslagen zakenman een groot en modern etablissement neergepoot aan de Ninoofse steenweg. Precies waar Lombeek, Strijtem en Pamel elkaar raken, opende hij Dancing Roosdaal. De pientere kerel organiseerde er in 1968 en '69 een buitengewoon succesvolle verkiezing van de Aardbeikoningin.

Marie-José Sermon, de eerste Aardbeikoningin (1968), geflankeerd door haar eredames. Burgemeester Van Cauwelaert is duidelijk in zijn nopjes

We nemen ons voor om in ons tijdschrift dit evenement eens volledig te reconstrueren. Dat het beslist de moeite loonde, bewijzen we nu alvast met de foto's van de eerste twee gelauwerde jongedames.

Erfgoed hoeft niet altijd heel oud te zijn om erg goed te zijn! Zo was de aardbei in 1988 het thema van de (laatste) Dikke Roosdaalse Feesten. Arnold Blockerije schreef toen een zeer gesmaakt wagenspel "De Jetbees on de Belle", dat met veel overgave op de planken werd gezet door het toneelgezelschap 'Kunst en Muziek'. Overigens mag je in de loop van de komende maanden in dit tijdschrift een bijdrage van Arnold verwachten over de achtergronden van deze merkwaardige fruitmarkt.

De tijd staat intussen niet stil. Het aantal aardbeikwekers in onze dorpen is gedecimeerd. Toch zorgen de blijvers voor een meer dan behoorlijke productie. Ook hun werkmethoden zijn rationeler en veel meer op een ecologische leest geschoeid. Dat het PPK (Provinciale Proeftuin voor Kleinfruit) in Pamel hier een belangrijke rol in speelt is onmiskenbaar. De 'Tuinbouwschool' zoals ze gemeenzaam in de streek wordt genoemd is de laatste jaren een factor van belang geworden in onze gemeente. Toen de instelling zich in de jaren zestig in de buurt van de oude Pamelse molen vestigde, was het een wat mysterieuze site, waar bussen aan en uit reden en weinig mensen iets wisten van wat zich op het omhaagde terrein afspeelde. Vooral onder impuls van huidig coördinator Yves Hendrickx kwam daar verandering in. De infrastructuur staat regelmatig ter beschikking van het verenigingsleven en met de regelmaat van de klok is er een of ander boeiend evenement te beleven. Klap op de vuurpijl is de tweejaarlijkse Dag van de Aardbei. Weer of geen weer, we zullen er samen met vele anderen genieten van goddelijke aardbeien.

Op de foto hiernaast Linda Cools, Aardbeikoningin in 1969

Een maandelijks portie streektaal, zeker als het over aardbeien gaat... dat moet toch kunnen?

Omdat we het in dit nummer van Rausa toch over aardbeien en aanverwanten hebben, beginnen we onze dialectrubriek met wat jargon uit de sector.

Een jetbees (of gewoon kortweg) een **bees**: aardbei

Ziejnbees: trosbes (ook aalbes of rode besjes genoemd)

Stekerbees: kruisbes

Flambous (ook **Flambooës**): framboos

Ne kouèker: een constructie waarin zes fruitbakken pasten. Met dit houten raamwerk op de rug trok men naar de fruitmarkt aan de Belle. Iets minder zwaar was het wanneer men de kouèker liet steunen de pedaal van zijn fiets en hem ook nog bevestigd aan de dwarsbuis.

Inroupen: de vers geplukte aardbeien sorteren en in passende bakken leggen.

Om ons te amuseren enkele sublieme woorden en uitdrukkingen.

Wie begrijpt over tien jaar nog waar we het over hebben als we komen aandraven met:

Een Ourgetouè soort aambeeld om de snede van een zeis scherp op te kloppen,

nen Oegelawerk, een leeuwerik,
ne Krebbenbouèter een moeilijke, onaangename kerel,

Louèzemeil, lijnzaadmeel om koeien vet te mesten.

Den Trougel, het jaagpad naast de rivier,

Keljebakkes, schabben boven de keldertrap

Aazndraas, nauwelijks, nog maar net,
" **é eid aazndraas zè gat gekieëd**"
(hij heeft zich net omgedraaid)

Een anteef: een handvat van een kom. Kan ook gebruikt worden in een uitdrukking. Vb. **Gout'n douè**

marsjandies lever'n? Jou, mé een anteef oun! (Zal hij die bestelling leveren? Ja, dat zie je van hier!).

En wat vind je van deze uitdrukkingen:

Ons Ieër es va zenne palokelei gesproengen: een verrassende gebeurtenis

Dè veigt zè gat mé een brok oeilje: dat is vanzelfsprekend

Zen èt radj op een onnekerreken: hij is zielsgelukkig

Oeëger skouètn as dat a gat stout: iemand die zich voor meer uitgeeft dan hij is

Dè batj in a bieën: daar heb je goesting naar

Op a lep kan een zoeg viggern: je bent slechtgezind

É eid een bees op: hij heeft een stuk in zijn kraag

en misschien zijn er wel mensen die nu zeggen:

Zenne prout gout de kest af: hij vertelt dingen die niet kloppen.

En tot slot een strofe uit het al eerder vernoemde wagenspel 'De jetbees on de Belle'

't Es goe ve d'n dest, ve de niern es 't gezond.

Ge voelt a goed me een jetbees in de mond.

*'k Wil ginn dinee op zè Grieks of zè Sjinees,
ve mouè en gout er niks boven een bees.*

Va 's merges vrig, of 's ouves in mèn pap

stout er ba mouè een koemme bezezap.

*En in désember in de winjterkaa
werme'k mè op o jetbeezjelaa.*

*De jetbees, de jetbees makt ons groeët,
de jetbees, zoe smoukelèk en roeëd,
't es den trots van ons gemanjte,
't es on dougelekse broeëd,
de jetbees makt ons groeët!*

De geschiedenis van de aardbei in het Pajottenland

Een kenner aan het woord: A. Coomans schetst ons in een bondig overzicht de evolutie van de aardbeiteelt.

Oorsprong

Zoals de andere fruitsoorten werden in de 19de en de 20ste eeuw aardbeien gekweekt op de kastelen en abdijen. Naarmate de levensstandaard verbeterde kregen de bevoorrechte personen de smaak van aardbeien te pakken. Aardbeien zijn in onze contreien ontstaan op de kastelen en kloostergemeenschappen.

Bakermat

In ons land werden aardbeien het eerst geteeld in het Pajottenland. De luxe-fruitwinkels van de hoofdstad waren vragende partij voor verse aardbeien. Voor de 1ste wereldoorlog was de teelt reeds verspreid in de randgemeenten van Brussel. Het waren de variëteiten Triomphe de Gand en de Broekbezen.

Vanaf 1920 kende de teelt in ons gewest een forse uitbreiding in Lennik, Anderlecht, Vlezenbeek, Asse en Dilbeek.

De kleine landbouwbedrijven op gronden met zuiderhelling legden zich toe op deze financieel interessante neventeelt.

In het begin van de 20ste eeuw werden de aardbeien met hondenkarren naar de Brusselse vroegmarkt vervoerd. Later maakte men gebruik van trein en tram.

De teelt beperkte zich tot 10 à 15 are per bedrijf en er werd geen gewasbescherming toegepast.

De andere rassen M. Moutot, Oberschlesien en Royal Souverain waren gezonde rassen met harde bessen.

Er werd ook geleverd aan "de waag". Groothandelaars verzamelden de aanvoer op enkele treinstations (Dilbeek, Asse).

Tot 60 jaar geleden werden de bessen in plukkistjes (ongeveer 5kg) geoogst.

Op het bedrijf werden de geplukte bessen op jutte zakken open gespreid om de aanklevende aarde met gieter en broeskop te verwijderen.

Het waren de rassen Fertilité, Princesse Clementine en M. Lefebre.

Sommige landbouwbedrijven specialiseerden zich in de aardbeiteelt en brachten de bessen naar de Brusselse markten met kar en paard.

Periode na de 2de Wereldoorlog:

De aardbeiteelt nam sterke uitbreiding in het Pajottenland en dit gaf het ontstaan aan plaatselijke markten: Schepdaal, Vlezenbeek, **Pamel**, Meerbeke, Eizeringen. In die periode was de belangstelling voor nieuwe variëteiten zeer groot. Het was de tijd van Regina, Gorella enz.

Veilingen

Op de Euroveiling te Brussel werden reeds voor 1940 aardbeien van de verwarmde glasteelt als primeurbessen aangevoerd en dit vanaf april. De bessen werden verpakt in kleine houten kistjes van 4, 6 of 8 bessen (Vilmorin, Eureka en Gorella).

In het Pajottenland bleef tot 1950 de teelt beperkt tot openluchtteelt.

De totale oppervlakte aardbeien in ons land bedroeg in 1960 ongeveer 1000 ha.

Hiervan nam ons gewest 300 ha voor zijn rekening.

Met de oprichting van de Brusselse Tuinbouwveiling werd een nieuw afzetapparaat aangeboord. De telers reageerden hierop door volop grote plastic tunnels op te richten voor de beschutte teelt van aardbeien met grondplanting.

Daarna volgde de licht verwarmde glasteelt in serres (Vlezenbeek, Gooik, Dilbeek).

Rond 1970 deed de substraatteelt haar intrede. Door middel van frigoplanten kon men aardbeien praktisch het ganse jaar opplanten en dit gaf een oogstspreading van april tot november. De eerste sprong naar gespreide aanvoer werd geleverd door de 2de bloei van Red Gauntlett. Mits kortedagbehandeling werd een 2de oogst geplukt in juli-augustus.

Verpakking

Voor 1940 tot 1950 werden de aardbeien in houten kisten van 6 à 10 kg verpakt.

Het was de tijd dat de typische Brusselse karretjes (Nieuwstraat) de aardbeien aanboden in papieren tipzakjes. Rond 1950 kwam de doorbraak om aardbeien te verpakken in punnets (plastic, karton of hout – Wepion-). Het heeft veel moeite gekost de conservatieve teler te overtuigen aardbeien aan te bieden in kleine verpakking (150 tot 500 g).

Heimwee – nostalgie

Het hedendaagse assortiment van aardbeien wordt voor meer dan 90% ingevuld met de variëteit Elsanta aangevuld met Darselect, Lambada, Gloria e.a.

De openluchtteelt van aardbeien in het Pajottenland is ontstaan door de aantrekkingskracht van de luxefruitwinkels in het Brusselse. Die stelden het op prijs dagelijks dikke, rijpe, verse en smaakvolle aardbeien te kunnen aanbieden. Bij de andere rassen waren er enkele die aan deze eisen van lekkere dessertbes beantwoordden: Souvenir de Charles Machiroux, Gorella, Sivetta, Korona e.a. Enkele bedrijven in het Pajottenland leggen zich toe op de thuisverkoop van aardbeien. Het is typisch dat de ervaren verbruiker de voorkeur geeft aan andere rassen dan Elsanta.

Yves Hendrickx, coördinator van de PPK in Pamel, geeft enthousiast uitleg aan de bezoekers van de proeftuin. (foto Pajottenland+)

Voor de archieven van overmorgen

Wat vandaag gebeurt is straks geschiedenis. We sprokkelden enkele merkwaardige elementen uit het nieuws van de voorbije weken, feiten waar Roosdaalse figuren goed uit de verf kwamen

Wiskundige van de week

Toen we de krant van 8 april opensloegen werden we vanaf het geurende krantenpapier schalks aangekeken door onze buur. Marc Muylaert, leraar wiskunde en auteur van de wiskundeleerboekenreeks 'Van basis tot limiet' werd door De Standaard uitgeroepen tot Wiskundige van de week!

Foto: De Standaard

Zijn we niet de slimste, het scheelt toch niet veel!

Ze moeten in de omgeving niet meer lachen met onze gemeente. In De Slimste Gemeente Van Vlaanderen" haalde onze delegatie moeiteloos de derde ronde. Daarna vonden burgemeester Christine Hemerijckx, Kim Behits en Roel Walraevens het welletjes en lieten ze de anderen winnen. Van ons krijgen ze in elk geval een pluim!

Foto: Gerrit Achterland

Een charmante nieuwkomer!

Onder impuls van de Erfgoedcel Pajottenland-Zennevallei, Regionaal Landschap P&Z, Toerisme P&Z en Pajottenland Plus, wordt sinds april 2013 een bijzonder sympathiek (gratis) tijdschrift aangeboden. Op alle publieke plaatsen kun je een exemplaar meenemen van het speelse en knap geschreven magazine met weetjes over onze gezegende streek. Penzine, een absolute aanrader!

Bertientje

Deze uitsmijter willen we beginnen met de lezers hartelijk te danken voor hun vele reacties op de oproep om Rausa foto' en ander beeldmateriaal te bezorgen. Ook dank voor het vertrouwen dat ze in onze vereniging stellen. Het is niet altijd zo vanzelfsprekend zijn geliefkoosde foto, bidprent, of persoonlijk document uit te lenen. Het uitlenen van beeldmateriaal begint aardig zijn vruchten af te werpen Zo hebben we al de kans gehad een 600 bidprentjes, een honderdtal postkaarten van Pamel, Borchtlombeek, OLV Vr. Lombeek en Strijtem en ander materiaal te digitaliseren. Je kan het resultaat in ons Erfgoedlokaal komen raadplegen. Elke eerste zaterdag van de maand ben je welkom van 9:30 tot 12 uur (oud gemeentehuis O.L.V.-Lombeek, Koning Albertstraat)

Een van onze aanwinsten die we konden digitaliseren is deze prachtige aanzichtkaart, uit 1909, met zicht op "De groten berg" waarrond het volgend verhaal.

Zoals iedere week ging Bertientje naar haar ouderlijk huis om de was en de plas te doen. Dit deed ze als sinds de dood van haar moeder. Nu ook haar vader twee jaar geleden het heden voor het verleden had gekozen, bleef ze dit doen voor haar broer. gewoonlijk ging ze op donderdag, maar vandaag deed ze het uitzonderlijk op dinsdag. Volgende zondag was het immers kermis in het dorp en ze wou tegen dan haar eigen huis kraaknet hebben om haar volk op een deftige manier te kunnen ontvangen.

Zo vertrok Albertina De Vidts (dit was haar echte naam, maar iedereen noemde haar Bertientje) van uit de Kwinkeleer waar ze woonde, naar haar broer in de oude herberg "Te Koddekens" op de hoek van de Brussel - en Gasthuisstraat, vandaag beter gekend onder de naam "De Mooie Molen".

De zeep had ze al in vlokken geraspt en samen met de ketels, emmers en wasplank op de kruiwagen geladen. Ze gooide de riem over haar schouder, schoof de lussen over de steunarmen, rechte de rug en stapte met volle goesting richting broer.

Niet veel later, vóór ze de poort van haar broers woning wou binnenstappen, zag ze op de weg naar Ledeburg een eigenaardig tafereel. Daar op straat stond een meneer met een vreemd voorwerp op drie poten met daarop een houten bak waaruit een koperen buis stak en daarover een zwart deken gevouwen. Zoiets had ze nog nooit gezien en ze kon niet eens raden wat voor een ding dit was. Wat die persoon steeds onder het zwarte deken ging doen en waarom hij met zijn armen zwaaiend bevelen stond te roepen, daar begreep ze geen sikkepit van. Ook de twee vrouwen in het veld keken vragend naar het gekke gebeuren. Enkel de hond keek de andere kant op, hij had meer oog voor de veldmuizen.

Bertientje meende met haar scherpe blik wel enkele mensen te herkennen. De vrouw in het zwart was beslist Anna-Maria Van Tricht, haar man, Victor Couck, was vorig jaar gestorven, en ze was nog 'in de rouw'. De jonge vrouw in het wit was haar dochter Serafine en rechts herkende ze de postmeester Frans Couck. Zo stond ze daar een tijdje het gebeuren te bestuderen tot ze beseftte dat ze haar kostbare tijd aan het verspillen was. Ze greep de kruiwagen vast en haastte zich naar haar taak.

In die tijd was fotografie geen alledaags gebeuren en werden de meeste foto's genomen in opdracht van een uitgever om er postkaarten van te maken. Zo gebeurde het ook hier in opdracht van de weduwe Couck. Haar zoon Jan, die in Pamel de eerste drukker was, zorgde voor de afdrucken en het is dan ook dank zij hen dat we ons een beeld kunnen vormen van hoe onze gemeente er uitzag rond de vorige eeuwwisseling en vóór de uitbouw van de huidige dorpskern. Dezelfde personen vinden we overigens als figuranten op verschillende postkaarten terug. Zie ook onze laatste bladzijde.

Hoe het Bertientje verder verliep? Sinds haar geboorte in 1852 en haar overlijden in 1939 heeft ze de ganse metamorfose van haar dorp meegemaakt. Van de bouw van het gemeentehuis en de nieuwe kerk tot de eerste bewoners op de Varing. In het dorp zag ze ook de eerst auto voorbij puffen, hoorde ze voor het eerst een vliegtuig, ze zag de soldaten naar het front vertrekken en bad voor hen die niet terugkwamen. Haar man overleed korte tijd na hun huwelijk. Kort daarna verliet ze haar huis op de Kwinkeleer om bij haar broer te gaan inwonen. Ze overleed er kinderloos op 82-jarige leeftijd.

Wens je meer te weten te komen over ons Bertientje en de periode rond de opbouw van de nieuwe dorpskern, dan moet je zeker nog eens de mooie Davidsfondspublicatie doornemen: 'Op de Varing groeide een nieuwe dorpskern' door Gerand Van Herreweghen en de brochure die Luc Van Cauwelaert schreef ter gelegenheid van de Open Monumentendag: 'Een dorp verplaatst'. Er liggen exemplaren ter inzage in ons erfgoedlokaal. Voor meer uitleg over de familie Couck kan je steeds terecht op de website Hubert De Bolle & Roosdaal. Echt de moeite waard! Je vind er ook een link op onze website WWW.Rausa.be.

We hebben ten slotte nog een oproep: wie kan ons met zekerheid vertellen welke groente de twee vrouwen aan het rooien zijn? Reacties graag op rausa@skynet.be. (JDM)

Keerzijde postkaart :
 Uitgever We Couck
 poststempel 06 december 1909

